

РИНОК ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Питання для обговорення

1. Характеристика та ознаки досконалої конкуренції.
2. Максимізація прибутку конкурентної фірми в короткостроковому періоді на основі моделі TR TC.
3. Максимізація прибутку конкурентної фірми в короткостроковому періоді на основі моделі MR MC
4. Прибутковість, збитковість та припинення виробництва в короткостроковому періоді.
5. Максимізація прибутку в довгостроковому періоді.
6. Крива пропозиції конкурентної галузі.

2. Вправи для вирішення

Задача 1. Припустимо, що фірма нарощує обсяги виробництва від 0 до 10 одиниць продукції у короткостроковому періоді. Її постійні витрати дорівнюють 60 тис. грн. Динаміка змінних витрат наведені в таблиці 1:

Таблиця 1.

Показники діяльності фірми

Обсяг випуску, од.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змінні витрати, тис. грн.	0	45	85	120	150	185	225	270	325	390	465

Завдання:

1. На основі наведених даних розрахуйте сукупні, середні сукупні, середні постійні, середні змінні, а також граничні витрати фірми; подайте розрахунки у вигляді таблиці

2. Побудуйте на графіку 1 криві сукупних, постійних і змінних витрат. Поясніть форми кривих.

3. Побудуйте на графіку 2 криві середніх сукупних, середніх постійних, середніх змінних та граничних витрат. Визначте і поясніть точки мінімізації середніх сукупних та середніх змінних витрат.

4. Визначте, як кожна з наступних подій вплине на величини різних видів витрат і розташування їх кривих:

а) внаслідок підвищення залізничних тарифів зросли транспортні витрати фірми;

б) зросли витрати на рекламу продукції фірми;

- в) скоротився управлінський персонал;
- г) з виробництва звільнена частина робітників; д) зросла орендна плата за приміщення;
- е) зросли ціни енергоносіїв.

5. Обчисліть і покажіть графічно, як вплине на різні види витрат підвищення заробітної плати робітників на 20%.

Вирішення:

1. Див. розрахунки у таблиці 2:

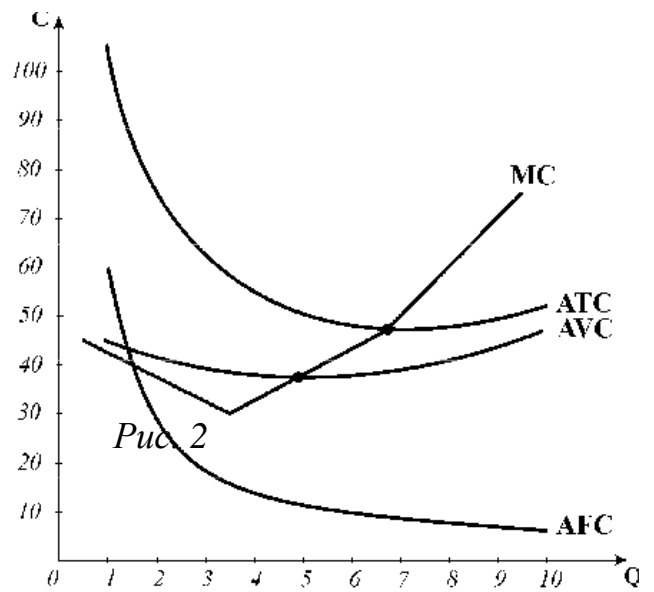
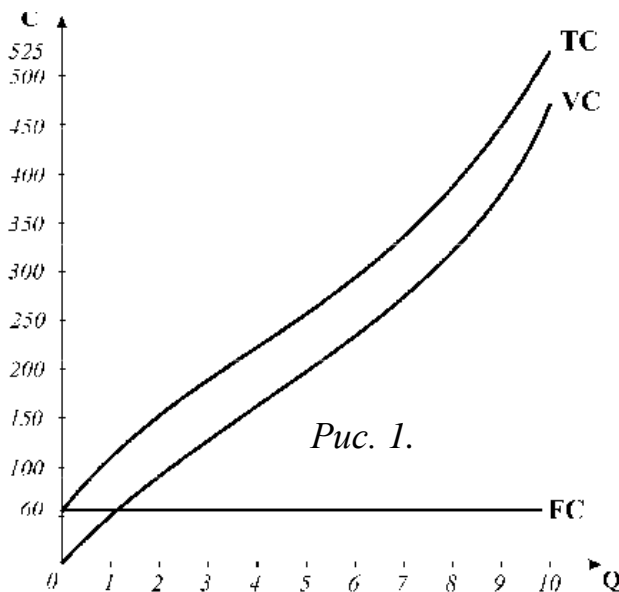
Таблиця 2.

Розрахункові показники діяльності фірми

<i>Q</i>	<i>FC</i>	<i>VC</i>	<i>TC</i>	<i>MC</i>	<i>AFC</i>	<i>AVC</i>	<i>ATC</i>
0	60	0	60	45	–	–	–
1	60	45	105	40	60	45	105
2	60	85	145	35	30	42,5	72,5
3	60	120	180	30	20	40	60
4	60	150	210	35	15	37,5	52,5
5	60	185	245	40	12	37	49
6	60	225	285	45	10	37,5	47,5
7	60	270	330	55	8,6	38,5	47,1
8	60	325	385	65	7,5	40,6	48,1
9	60	390	450	75	6,7	43,3	50
10	60	465	525		6,0	46,5	52,5

2. Див. *рис. 1*.

3. Див. *рис. 2*, криві *ATC* та *AVC* досягають мінімальних значень у точках перетину з кривою *MC*.

4. Відповідь:

а) криві VC, TC, AVC, ATC, MC змістяться вгору, криві FC, AFC без змін;

б) криві FC, TC, AFC, ATC змістяться вгору, криві VC, AVC, MC без змін;

в) криві FC, TC, AFC, ATC змістяться вниз, криві VC, AVC, MC без змін;

г) криві VC, TC, AVC, ATC, MC змістяться вниз, криві FC, AFC без змін;

д) криві FC, TC, AFC, ATC змістяться вгору, криві VC, AVC, MC без змін;

е) криві VC, TC, AVC, ATC, MC змістяться вгору, криві FC, AFC без змін;

5. Підвищення заробітної плати робітників на 20% призведе до відповідного зростання VC, TC, AVC, ATC, MC, криві витрат перемістяться вгору.

Задача 2. Заповніть пропущені в табл. 1 дані. Оцініть становище, в якому перебуває фірма (знайдіть величину прибутків та збитків тощо). Що треба зробити фірмі в умовах, що склались (нарощувати або зменшувати виробництво, закрити фірму, нічого не робити)?

Таблиця 1

P	Q	TR	TC	FC	VC	ATC	AFC	AVC
20	200			3000	12000			

Вирішення:

Використовуючи формули розраховуємо:

Таблиця 2

P	Q	TR	TC	FC	VC	ATC	AFC	AVC
20	200	4000	15000	3000	12000	75	15	60

З таблиці 2 видно, що $TR < TC$. Отже:

$$\Pi = TR - TC$$

$$4000 - 15\,000 = -11\,000$$

Тобто фірма несе збитки у розмірі 11 000 грн.

Фірма повинна закритися, оскільки $P < AVC$, оскільки збитки за умови випуску 200 од. більші, ніж збитки у разі, якщо фірма зупинить виробництво (останні дорівнюють величині постійних витрати $FC = 3000$)/

Задача 2. Функція загальних витрат та загального доходу конкуруючої фірми задано рівнянням:

$$TC = 3Q^2 - 170Q - 360$$

$$TR = Q^2 + 90Q$$

Q – обсяг випуску продукції.

1. Кількість продукції, яка максимізуватиме прибуток?
2. При якій ціні (у грн) прибуток фірми буде максимальний?

Вирішення:

Фірма максимізуватиме прибуток за умови $MR = MC = P$.

Знайдемо граничні витрати та граничний дохід:

$$MC = TC'(Q) = 6Q - 170;$$

$$MR = TR'(Q) = 2Q + 90.$$

Знайдемо обсяг продукції, при якому прибуток фірми буде максимальний:

$$MR = MC;$$

$$6Q - 170 = 2Q + 90$$

$$Q = 65$$

Тобто якщо фірма випускає 65 од., то її прибуток буде максимальний.

Визначимо, яку ціну при даному обсязі виробництва треба встановити фірмі:

$$MR = MC = P;$$

$$P = 2Q + 90 = 2 \cdot 65 + 90 = 220 \text{ грн.}$$

Отже, фірмі слід встановити ціну 220 грн.

3. Терміни для вивчення

Досконала конкуренція	Рівновага фірми в короткостроковому періоді
Монополістична конкуренція	Точка беззбитковості
Олігополія	Умова закриття фірми
Монополія	Крива індивідуальної пропозиції конкурентної фірми у короткостроковому періоді
Оптимальний обсяг виробництва	Рівновага в довгостроковому періоді

4. Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Поведінкова теорія фірми.
2. Модель У. Баумоля.
3. Модель О. Вільямсона.

5. Рекомендована література

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Ігнатюк А.І., Слухай С.В. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д.Базилевича. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 679с., с. -263-307.
2. Косік А.Ф., Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2008. – 438 с., с. 156-178
3. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 579 с.